

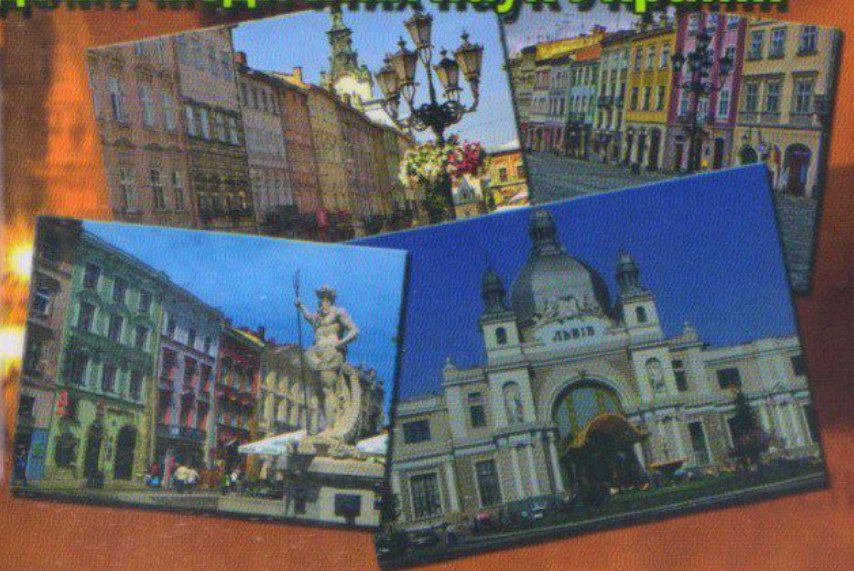
МАТЕРІАЛИ

НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІВ УКРАЇНИ

«СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ
В ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЇ»,

присвяченій 30-річчю з дня заснування
Національної академії медичних наук України

1-3 жовтня 2023 р.
м. Львів, Україна

Державна установа «Інститут отоларингології ім. проф. О.С. Коломійченка
Національної академії медичних наук України»

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІВ УКРАЇНИ
«СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ДІАГНОСТИКИ
ТА ЛІКУВАННЯ В
ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЇ»,
ПРИСВЯЧЕНА 30-РІЧЧЮ З ДНЯ
ЗАСНУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ**

2-3 жовтня 2023 р.

Львів – 2023

С.М. ПУХЛІК¹, М.В. ПИЛИПЮК², О.В. ТІТАРЕНКО¹,
І.В. ДОБРОНРАВОВА¹, І.В. ДЄДИКОВА¹

ПОСТТРАВМАТИЧНИЙ РИНОСИНУСИТ

¹Одеський національний медичний університет
²КНП «Міська клінічна лікарня № 11» Одеської міської ради

Нині значно збільшилася кількість гострих посттравматичних риносинуситів як серед військового, так і мирного населення. Це зростання обумовлено декількома механізмами: вибухові, механічні, транспортні, психоемоціональні чинники. При травмах лицевої ділянки ураження зовнішнього носа комбінуються з пошкодженням параназальних синусів та оточуючих анатомічних утворень – мозку, черепа, орбіти. Характерною ознакою посттравматичного синуситу є наявність гемосинусу, обструкції природного співустя, кісткові відламки, пошкодження слизової оболонки. Згідно EPOS 2020 дисфункціональна іннервація може відігравати роль у патогенезі хронічних ринітів і частково пояснювати втрату нюху. Нерідко це супроводжується не тільки механічними, косметологічними дефектами, але й контузією головного мозку, психоемоціональними розладами. Пацієнти госпіталізуються у профільні відділення за превалюючими ушкодженнями: травматологічне, нейрохірургічне, шелепно-лицеву хірургію. Тому діагностика гострого травматичного риніту в більшості випадків виходить на другий план, пораненим не надається відповідне лікування. Звернення до отоларинголога нерідко відбувається через 2-3 місяці після перенесеної травми, коли процес у порожнині носа переходить у хронічну форму.

Під нашим наглядом протягом минулого року перебувало 56 пацієнтів із хронічним риносинуситом, що розвинулися після перенесеної травми та гострого травматичного риніту. З них було 12 жінок та 44 чоловіків. Поєднання хронічного риніту викривленням носової перегородки, що функціонально впливало на носове дихання, спостерігалось у 16 пацієнтів, у 4 з них це супроводжувалося синехіями порожнини носа та деформацією носової перегородки і зовнішнього кісткового скелету. Ці пацієнти зазнали оперативне втручання. Пацієнти зверталися з приводу стійкого або періодичного утруднення носового дихан-

ня, ринореї та залежності від деконгестантів. З інших скарг можна було відмітити порушення нюху у 13 осіб, чхання і свербіж у носі – 16, гугнявість – 26, періодичний головний біль – 17, порушення сну, втомлюваність – у 36 пацієнтів. У 5 хворих на тлі нелікованого риніту розвинувся бактеріальний риносинусит.

Хворим проведено клініко-лабораторні та додаткові методи дослідження: комп'ютерна томографія, магнітнорезонансна томографія. У 7 хворим виконана діагностична пункція верхньощелепної пазухи, у 5 випадках виявлене гнійне запалення, у 2 – залишки крові. Серед обстежених у 2 осіб виявлені гематоми носової перегородки (проведений розтин та дренажування), у 3 відмічено консолидований перелом стінок лобовогосинусу, у 2 – верхньощелепної та решітчастої пазух, у 3 – орбітальних стінок та ви лицевої кістки. Вірогідно, що хворі на гнійний риносинусит перенесли недіагностований гемосинус, який при нормальній функції природного спів устя самостійно дренажується на 8-10 добу після травми. У 1 пацієнта посттравматична лікворея симулювала хронічний риносинусит, її діагностували на підставі КТ скроні та шляхом визначення рівня глюкози та білка у виділеннях з носа. Хворий потребував лікування у нейрохірургічному відділенні. Останнім пацієнтам призначений курс консервативної терапії з використанням антигістамінних, седативних, муколітичних препаратів, інтраназальних гіпертонічних сольових розчинів, топічних деконгестантів. Терапевтично суттєвий ефект отриманий тільки у 23 осіб, останнім пацієнтам виконана септопластика (9) та/або підслизова вазотомія носа (21).

Тобто, своєчасна діагностика травматичних ушкоджень порожнини носа та білянососинусів може значно зменшити відсоток оперативних втручань довгостроковому періоді.

© С.М. Пухлік, М.В. Пилипюк, О.В. Тітаренко, І.В. Добронравова, І.В. Дедикова, 2023

Нікулін М.І., Нікулін І.М. Використання інтраназальних сольових розчинів з ектоїном в профілактиці алергічного риніту	103
Омерова Л.М., Кузьмук І.А., Тетянчук А.С. Назосептальний клапот в реконструктивних операціях у пацієнтів з вогнепальними пораненнями	103
Паламарчук В.В., Бурлака Ю.Б., Ворошилова Н.М., Гринь Н.В., Пашковський В.М. Діагностичний алгоритм при лікуванні ран та променевих ускладнень у онкооториноларингологічних хворих	105
Паламарчук В.В., Пашковський В.М. Деякі аспекти професійного раку верхніх дихальних шляхів та суміжних органів	106
Пилипюк М.В., Павленко Н.С., Годін О.В. Оптимізація пластичного матеріалу для заміщення післяопераційних дефектів голови та шиї	106
Попович В.І. Назофарингіт – сучасний підхід до фармакотерапії та профілактики поліпрагмазії	107
Пухлік С.М., Богданов К.Г., Богданов В.К. Оцінка змін імунного статусу у хворих на алергічний риніт у процесі лікування з використанням мікроміцетів	108
Пухлік С.М., Добронравова І.В., Тітаренко О.В. Поліморфність причин виникнення крововиливу у голосові складки. Наші спостереження	109
Пухлік С.М., Колесніченко В.В. Практичні рекомендації відносно виконання тонзилектомії	111
Пухлік С.М., Колесніченко В.В., Дєдикова І.В. Сучасні можливості анкетування пацієнтів після перенесеного хірургічного втручання	112
Пухлік С.М., Пилипюк М.В., Тітаренко О.В., Добронравова І.В., Дєдикова І.В. Посттравматичний риносинусит	114
Пухлік С.М., Саленко Л.Ю. Нюхальна здатність після ларингектомії	115
Пухлік С.М., Тагунова І.К., Андрєєв О.В., Богданов К.Г. Профілактичне застосування респіраторного пробіотику <i>Streptococcus salivarius</i> k12 в ЛОР-практиці	116
Пухлік С.М., Цепколенко О.В. До питання лікування стійких постковідних сенсоневральних гіпоксій	117